

Zavzetost, odgovornost in svežina ob akciji „zaključni računi“

(Nadaljevanje s 1. str.)

nem okolju. Taka gnila solidarnost v osnovi spodkopuje temelje delavčevaga samoupravnega družbenega položaja in učinkovitosti njegovega dela in gospodarjenja.

Glede tega si bodo morali delavci v prenekaterem delovnem okolju natočiti res čistega vina.

Naslednja taka zadeva je ravnanje posameznikov, ki svoje samoupravno delo zožujejo na to, da se vključujejo v razprave, kritične obravnave in da postavljajo svoje zahteve in želje, ki naj jih nekdo uresniči, niso pa pripravljene ustvarjalno sodelovati z drugimi delavci pri iskanju ustreznih rešitev, pri usklajevanju interesov in podobno, čeprav imajo za tako delo vse potrebne formalne pogoje. Tak odnos do opravljanja samoupravnih dolžnosti je eden izmed vzrokov, da je v posameznih delovnih okoljih celot-

no tvorno delo na skrbi le najbolj zavzetih in skrbnih delavcev, ki pa pogosto niso kos vsem nalogam. V posameznih primerih stoje ob strani tudi posamezni delavci, ki bi bili tudi po svojih strokovnih delovnih zadolžitvah zavezani tvorno sodelovati.

NEKATERI SO ZAPLETENI V MREŽE KOMODNOSTI IN POTROŠNIŠKE STIHIIJE

Taki pojavi opozarjajo na to, da so nekateri posamezniki tako zapleteni v mreže komodnosti, potrošniške stihije, miselnosti, da se bodo stvari razrešile same po sebi, nepripravljenosti in na kakršnokoli ustvarjalno tveganje in podobno, da se pri njih le počasi razvijajo prave družbene vrednote samoupravljalca. Le-ta vidi bistvo samoupravljanja v svobodi ustvarjanja in odgovornosti do sebe, do

drugih delavcev in do družbene skupnosti za uspešno ustvarjalno delo, ki se meri ne s tem, kaj ljudje mislimo o sebi in o svojem delu, ampak s tem, kar dejansko delamo in ustvarimo.

Te besede so imele širok in močan odmev. Pri tistih, ki se trudijo pri delu in gospodarjenju, ki so z vsemi svojimi silami vpeti v skupno ustvarjalno delo, so dobile močan aplavz. Pri tistih, ki pa se drže pri ustvarjalnih naporih bolj ob strani, hočejo pa imeti povsod prvo besedo in so najbolj glasni, kadar je treba reči ali ne kakšno pikro na račun dela drugih, ki se kar naprej jeze na sistem, ki jim bojda duši ustvarjalno pobudo, pa so zbudile najprej šok, potem pa ogorčenje in zgražanje.

Ob tem kaže spomniti na socialistično načelo, ki pravi, da je v socializmu vsak dolžan prispevati k skupnemu delu po svojih sposobnostih in ima pravico prejemati sredstva za zado-

voljevanje svojih potreb odvisno od svojega delovnega prispevka.

V naši praksi so nekateri na prvi del tega načela kar pozabili. Prav v njem pa je ključ uspešnega delovanja samoupravljanja. Vsi tisti, ki prevzemajo kakršnokoli dolžnost v združenem delu, so odgovorni sebi in drugim delavcem, s katerimi združujejo svoje delo ne samo, da vlagajo vse svoje sposobnosti v delo, ki ga opravljajo, ampak da svoje tvorne sposobnosti stalno izpopolnjujejo in razširjajo.

Pri tem naj bi nas vse skupaj vodili dve nadvse dragoceni spoznanji. Ni ne materialnega ne družbenega napredka brez napredka v znanju in sposobnostih. Kdor ne napreduje v ustvarjalnih sposobnostih, objektivno zaostaja in prej ali slej postane cokla napredka. To je kruta in neizprosna resnica, pa naj se sliši lepo ali grdo. Neustvarjalnost in nesposobnost pa je mati vsega tistega, kar ustvarja plodna tla za oblike ustvarjalnega monopola.“

Odlomek iz poročila R. Albrehta (iz sobotne priloge DELA)

Valjkane pletenine – naš novi proizvodni program

„ALMIRA“, sledeč sklepom IX. kongresa ZKS in srednjeročnemu planu razvoja občine ter v pripravah na novo srednjeročno plansko obdobje, preusmerja del svoje proizvodnje. To preusmeritev predstavlja proizvodnja valkanih in zametnih pletenin. Ta vrsta proizvodov bo novost za jugoslovansko tržišče in bo segment v ponudbi našemu tržišču. V testnih akcijah analize trga doma in v inozemstvu so bili ti proizvodi s simpatijami sprejeti.

Namen nove usmeritve je preusmeritev strukture proizvodnje od proizvodnje lahkih in srednje težkih pletenin v proizvodnjo srednje težkih in težkih vrhnjih oblačil. Ta oblačila, izdelana predvsem iz shetland volne in 100 % volne, bodo izdelana po postopku valkanja in izdelovanja žameta.

Z novim proizvodnim programom, ki bo vseboval shetland pletenine kot klasično specialiteto hiše, še valkane oblačilne predmete, žametasta in plišasta vrhnja oblačila od blazerjev, bluzonov do plaščev, izstopa „ALMIRA“ iz širokega kroga industrije pletilcev in postaja nosilec in iniciator nove in originalne proizvodnje. S tem bo v pletilski proizvodnji nastopil določen izpad pletenin in v

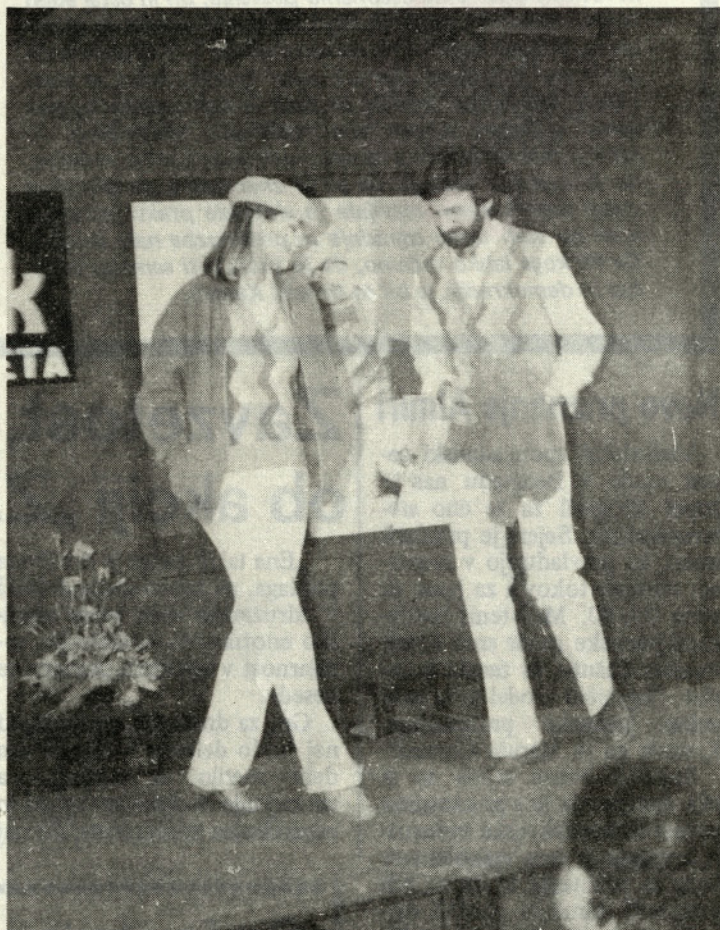
slovenskih razmerah izboljšal tudi položaj ostalih tovarn pletenin, ker se bo ponudba klasičnih pletenin očitno zmanjšala.

Skupno investiranje s „SUKNOM“ Zapuže v oplemenitilniške kapaciteta bo „ALMIRA“ omogočilo originalno proizvodnjo valjkanih zametastih in plišastih pletenin za proizvodnjo vrhnjih oblačil. Eden izmed ciljev je tudi povečanje proizvodnosti, rentabilnosti in ekonomičnosti poslovanja „ALMIRE“ in „SUKNA“ Zapuže.

Povečana tehnološka zahtevnost bodočih izdelkov obstaja v lastni (t. j. v poslovno-tehničnem sodelovanju) proizvodnji vseh za to proizvodnjo potrebnih volnenih in drugih prej in v po pletenju potrebnih fazah oplemenitenja, t. j. valkanja, kosmatenja, striženja in apretiranja.

V te nove kapacitete bosta „SUKNO“ in „ALMIRA“ skupno vložila več kot 2 milj. din. Investicije so v teku in prvi stroji, ki bodo prispeli, bodo v bližnjih mesecih instalirani v „SUKNO“ Zapuže, TOZD Jurjevica, in TOZD Zapuže.

Sprememba namembnosti obstaja predvsem v tem, da so novi izdelki vrhnja oblačila in ne kot pletenine, oblačila med perilom in vrhnjim oblačilom.

Mehkost, gibkost in oblikovnost valjkastih pletenin: odlike našega novega proizvodnega programa.

Ta nova oblačila so blazerji, bluzoni, vetrovke, jopice, sakoji, plašči, kostimi, površniki itd ...

Pričakujemo, da je korist nove proizvodnje v tem, da bo

potrošnik dobil cenejše, kvalitetnejše vrhnje oblačilo, „ALMIRA“ pa utrdila svoj gospodarski položaj.

(Nadaljevanje na 3. str.)

(Nadaljevanje z 2. str.)

Gre torej za korist potrošnika in proizvajalca, kar je tudi element skupne udeležbe na novi vrednosti med potrošnikom in proizvajalcem, kot posledice uvajanja nove tehnologije v pletilstvu in kot sad skupnega vlaganja dveh tekstilnih podjetij na podlagi dohodkovnih odnosov.

TOZDI „ALMIRE“ in delavci v njih pričakujemo izboljšanje svojega materialnega položaja in zato tudi vlagamo sredstva v novo tehnologijo, ki naj bi že v bližnji bodočnosti opravičila pravilnost te odločitve.

Skupna lastnost vseh vrst pletenin, ki smo jih razvili je, da se napletejo v metraži, kar omogoča nadaljnjo predelavo na oplemenitilnih strojih za tkanine, ki so danes tehnološko zelo razviti. Tovrstna oplemenitilna obdelava metrežnih pletenč nam da svojevrstno kvaliteto blaga, ki ima izgled tkanine, po drugi strani pa mehkost, gibkost in oblikovanost pletenine.

Izdelki iz omenjenih vrst blaga se odlikujejo z zelo dobrimi tehnično-izolacijskimi lastnostmi, so zelo volumnozni. Pri testiranju vzdržljivosti so pokazali boljše rezultate kot klasične pletenine. Glede vzdrževanja se predpisuje kemično čiščenje.

Prvič smo javnosti pokazali vse našete novosti na modni reviji v hotelu Park na Bledu. Prisotni so prikazane modele sprejeli z navdušenjem, kar nas še bolj spodbuja in obvezuje, saj smo prikazali redno kolekcijo za jesen in zimo in upamo, da jo bodo z enakim zadovoljstvom sprejeli tudi potrošniki.

Najvidnejši tvorec samoupravne socialistične Jugoslavije

„Poleg tovariša Tita je tovariš Kardelj najvidnejši tvorec samoupravne socialistične Jugoslavije. Prehodil je trnovo pot revolucionarnega boja, ki je bila dolga več kot pet desetletij. Sodeloval je v vseh pomembnih dogodkih. Delil je z nami vsa veselja in bolezn, skozi katera je šel naš delavski razred, preden je dosegel tisto, kar danes je in kar danes ima. Vgrajeval je del svojega bitja, vse svoje moči in neizmerno znanje v sleherni stopnjo našega naglega in burnega razvoja, od herojskega narodnoosvobodilnega boja in revolucije do odločitev XI. kongresa zveze komunistov Jugoslavije. Vgradil je sebe v sleherni del socialistične Jugoslavije.“

Fadil Hoxa, podpredsednik
predsedstva
SFRJ

Prikazani modeli z blejske modne revije: potrošnik naj dobi cenejše, kvalitetnejše vrhnje oblačilo.

Še o nočnem delu žensk

Osnutek predloga za predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije proti nočnemu delu in za njegovo sicer postopno, toda pospešeno ukinjanje v industriji, gradbeništvu in prometu, ki so ga pripravili v strokovnih službah RS ZSS (Senka Namar), je zasnovan v skladu s stališči 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije. Iz osnutka povzemamo nekaj zanimivih ugotovitev. Gre namreč za dvoje: prvič, za ukinitvev nočnega dela žensk v vseh tistih industrijskih panogah, v katerih je po mednarodni konvenciji nočno delo žensk prepovedano (št. 89 – Jugoslavija jo je ratificirala že leta 1955); in drugič: za hkratno širšo akcijo za še doslednejše varstvo pri delu povsod tam, kjer jim delovni proces še vedno narekuje delo ponoči.

Delo v nočni izmeni je že samo po sebi med najtežjimi telesnimi in duševnimi obremenitvami delavčevih zmogljivosti, in to še posebno tedaj, ko se vrsti skozi daljše časovno obdobje. Kako prav je, da je bila že pred leti dosežena absolutna prepoved nočnega dela za mladoletnike.

Skupna in organizirana petletna akcija sindikatov (od leta 1973 do 1978), republiškega sekretariata za delo in gospodarske zbornice za omejitev nočnega dela žensk teče še naprej in uspehi so vidni predvsem

tam, kjer so nosilci teh težavnih prizadevanj v OZD postale osnovne organizacije zveze sindikatov. Veliko je že narejenega, ne glede na to da se morajo v mnogih primerih še vedno spopadati z okamenelimi ekonomističnimi stališči, ki jim je še kar naprej nočno delo verjetno edini ugodni kazalec za gospodarno izrabo instaliranih moči opreme in za poslovno uspešnost. Zato pa tudi marsikje na veliko navajajo najrazličnejše razloge za potrebno nočnega dela žensk. V tekstilni industriji npr. tudi take o pomenjkanju moških delavcev, ker pač to delo zanje baje ni zanimivo, češ da gre za tipična ženska opravila, da je tekstilna industrija v glavnem v manj razvitih občinah in tako rešujejo nezaposlenost itd. (o tipično nizkih osebnih dohodkih v tekstilni industriji pa ni niti besedice).

Vse skupaj je seveda huda ovira za reševanje tega problema, ne glede na to, da je danes že uveljavljeno spoznanje, kako je nočno delo pravzaprav nasilje, ki se kaže najprej v značilnih prihosomatskih boleznih, pa tudi v velikih odsotnostih z dela ter v zmanjšanem delovnem učinku itd. in nenazadnje tudi še v prevelikem številu nesreč pri delu.

Nočnega dela res marsikje ne bo mogoče povsem odpraviti (npr. v zdravstvu in podobnih dejavnostih). Zato pa bo treba

iskati rešitve morda v boljši in ustreznejši razdelitvi delovnega časa. Prislunhiti bo treba tudi izvedencem iz medicine dela, ki neprestano opozarjajo na posledice nočnega dela in se zato zavzemajo za njegogo dosledno odpravo. Kjer pa tega vendar ne bo mogoče povsem ukinuti, pa priporočajo zagotovitev posebnega varstva delavcev med nočnim delom – prav to so sprejeli tudi sindikati med svoje primarne obveznosti. In še več: osnovne organizacije zveze sindikatov se vedno bolj zavzemajo tudi za razširitev varstva otrok mater, ki delajo ponoči.

Analizo o vseh teh vprašanjih, ki zadevajo nočno delo žensk, torej o vsej tej obširni in zahtevni problematiki, naj bi po osnutku predloga pripravili sindikati do konca junija letos. Zadnji rok za celotno ukinitvev nočnega dela predlagajo za industrijo, gradbeništvu in prometu do konca leta 1981, saj povsod res, zaradi navedenih ovir, ne bo šlo gladko. Zato naj bi z družbenim dogovorom opredelili „izjemne“ primere kot pogoje za morebitno nočno delo žensk. Predlagajo še, naj bi o tej problematiki razpravljali tudi skupnost zdravstvenega varstva in skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da bi tako dobili še širši pregled nad problemom in da bi se ga potem res mogli lotiti kar se da kompleksno.

BOJAN GORJUP

Ne „ženska“, temveč družbena vprašanja!

Brez množične aktivne udeležbe žensk delavski razred ne more postati odločilen dejavnik celotnega družbenega razvoja. — S šopki, darili in veselnicami si za 8. marec ne moremo „kupovati odpustkov“, če vse leto nismo nič naredili za urejanje družbenih vprašanj, izmed katerih številna najbolj pestijo zaposlene ženske.

Dnevni tisk, radio in televizija so nas pred dnevi obširno seznanili z gradivom problemske konference „Delavka v združenem delu“, ki je bila 6. marca v Ljubljani. Tudi na tej konferenci, ki so ji bila uvod številna posvetovanja v raznih delovnih organizacijah, je bilo znova predvsem poudarjeno, da v naši družbi ni mogoče umetno ustvarjati „moških“ in „ženskih“ vprašanj oz. jih deliti na probleme delavk in delavcev. Tudi če je del teh vprašanj tesneje povezan z družbenim položajem delavk, pri tem ne gre za „posebna ženska vprašanja“, temveč so to družbena vprašanja.

Zato ni prav nič odveč, če si zdaj, ko je 8. marec za nami in si marsikdo misli, da je do prihodnjega dneva žena v letu 1980 mogoče odložiti z dnevnega reda nekatera „neresena ženska vprašanja“, takrat pa jih spet ponoviti, osvežimo spomin z nekaterimi dejstvi:

— jugoslovanske žene so si že v NOB in v revoluciji priborile pravico do enakopravnosti;

— izhodišče položaja žensk in delavk še posebej je pri nas družbena lastnina proizvodjalnih sredstev in socialistično samoupravljanje;

— samoupravni odnosi, ki jih razvijamo, vključujejo enako-

pravnost vseh udeležencev v delu in odločanju;

— zgornje resnice lahko strnemo v ugotovitev: ni pravega samoupravljanja brez enakopravne vloge žensk v teh odnosih. Delavci ne morejo biti resnični samoupravljalci, če hkrati delavke niso samoupravljalke.

Družbeni položaj ženske je trdno merilo človekove osvoboditve. Teoretično je enakopravnost žensk čvrsto utemeljena, mnogo je bilo narejenega zadnja leta za uresničevanje te enakopravnosti v praksi, zlasti kar zadeva enakopravno vključevanje žensk v družbeni razvoj in delo. Izredno pomemben je prispevek delavk k materialnemu razvoju Slovenije. Brez 43 odstotkov žena, ki predstavljajo torej le malo manj kot polovico vseh zaposlenih v Sloveniji, ne bi imeli Slovenci tako visoke življenjske ravni. Kljub temu pa zaostaja reševanje mnogih vprašanj, katerih neurejenost najbolj čuti delavka in njena družina: sem lahko štejeemo naloge otroškega varstva, stanovanjske probleme, staro gledanje na novo vsebino in spremenjene odnose v družini, na širše zahteve sodobne vzgojne dejavnosti, organizacijo družbene prehrane, delo potrošniških svetov, razvoj servisnih dejavnosti, ki naj razbremene gospodinjstva itd.

Ni odveč pripomba: zastareli pogledi na ta vprašanja včasih bolj kot materialni pogoji ovirajo uveljavljanje delavk! Prav zato je problemska konferenca opozorila na pomen še neizvršenih nalog z naštetih področij do kraja sedanjega srednjeročnega obdobja. Spodbuditi moramo nosilce planiranja — na primer na področju otroškega varstva — da pregledajo sedanje stanje in naredijo vse, da bodo zastavljeni smotri do konca 1980 izpeljani.

Pred nami je nov srednjeročni plan in plan dolgoročnega razvoja SRS. Slovensko gospodarstvo v njem spreminja svojo dosedanjo sestavo, zato moramo ob tem upoštevati tudi učinke na bodoče zaposlovanje obeh spolov v posameznih dejavnostih, vrste poklicev, prostorske razmeritve starih in novih zmogljivosti in pod.

Pri tem ima sleherna naša delovna organizacija, krajevna skupnost in občina svoje obveznosti in pristojnosti. Od vseh samoupravljalcev je torej odvisno, kako jih bomo reševali, s tem pa hkrati ustvarjali potrebne pogoje za množično aktivno udeležbo žensk v celotnem družbenem razvoju.

NE JEZITE SE,

če danes niste prebrali v svojem glasilu tega, kar bi radi videli napisano! Izberite tudi v Vašem delovnem okolju dopisnika, ki nas bo vse seznanjal z delovnimi uspehi, dosežki, načrti in s težavami, ki jih premagujete — vsi vam bomo hvaležni za tako obveščanje! Pišite „ALMIRI“, ki je vaše glasilo!
UREDNIŠTVO

V prejšnjih desetletjih se je ukoreninila domneva, po kateri naj bi bila zgornja vrednost pritiska toliko nad 100, kolikor je bolnik star.

Bolnik, star 70 let, naj bi imel zgornji pritisk 170. Preiskave zadnjih let pa so takšna gledanja ovrgle. Kaj pravzaprav povedo številke, s katerimi izražamo krvni pritisk? Krvni pritisk označimo z dvema vrednostima. Zgornji pritisk (sistolični) izmerimo v hipu, ko srce potisne kri v žile. Spodnji pritisk (diastolični) pove, s kolikšno silo kri pritiska na steno žil v času, ko je srčna mišica ohlapna.

Za merjenje krvnega pritiska uporabljamo aparate — sfigmomanometre. Aparat sestavljajo: navpično stoječa steklena graduirana cevka, ki ima na dnu rezervoar z živim srebrom. Cevka je spojena z gumenim manšeto, ki jo pri meritvah

pritiska ovijemo okrog nadlehti.

Razen navedene oblike merilnika krvnega pritiska uporabljamo še druge.

Po obsežnih statističnih raziskavah so strokovnjaki prišli do sklepa, da je za odraslega človeka srednjih let najprimernejši krvni pritisk 120/80 mmHg (milimetrov živega srebra — Hg — iz latinske besede Hydrargyrum, kar pomeni živo srebro). Idealen krvni pritisk naj bi bil celo nekoliko nižji, okrog 110/75 mmHg. Škodljivi učinki sistoličnega krvnega pritiska se začno zanesljivo kazati, če je ta vrednost nad 140 mmHg. Pri teh vrednostih je škodljivost sicer majhna. Čim višji je pritisk, tem hujše so posledice in pri vrednosti 180/100 so že velike.

Dobrega življenja ne more dati ne ljubezen brez znanja ne znanje brez ljubezni.

BERTRAND RUSSELL

Kdor hoče uresničiti svoje sanje, mora biti buden.

MICHEL PELEGHAR

Napredek je delo nezadovoljnih.

JEAN-PAUL SARTRE

Ne plod izkustva, ampak samo izkustvo je končni cilj

O. WILDE

Moški do petindvajsetih let in oni nad štiridesetim verjamejo vse, kar jim rečejo ženske.

M. SIMON

Uspeha nikar ne zajemaj s preveliko žlico, ker se ti lahko zaleti.

E. PLUHAR

Drobne misli velikih ljudi

Vojna je največji izmed vseh zločinov. Pa vendar ni agresorja, ki ne bi pobarval svojega zločina s pravičnim izgovorom.

VOLTAIRE

Običajni ljudje razmišljajo, kako bi potratili čas, pametni, kako bi ga porabili.

SHOPENHAUER

Kaj je večji zločin od izgubljenega časa?

TUSSER

Malodušje je najhujši strup za moralno vojaka.

DE GAULE

Kolikšen naj bo nor

Visok krvni pritisk zanesljivo skrajša življenje, ker pospeši nastanek boleznih srca, možganov in ledvic, ker pospešuje razvoj arterioskleroze žil teh organov. Škodljivo delovanje visokega krvnega pritiska na žile je še večje, če se mu pridružijo nekatere bolezni, bolezenska stanja ali razvade, ki jih imenujemo dejavniki tveganja (rizične faktorje). To so v prvi vrsti povečana količina maščob v krvi, kajenje, sladkorna bolezen, debelost, povečana količina sečne kisline v krvi.

Število ljudi, ki zbolijo zaradi posledic visokega krvnega pritiska, je v tehnološko razviti družbi zastrašujoče. Zato ne prese- neča, da se je razmahnil boj proti temu zlu. Svetovna zdrav-

Zimska pravljica v naših gorah ...

Moje srečanje s tovarišem Edvardom Kardeljem na Bazi 20 na Partizanskem Rogu

Vem, da se je z našim velikim nedolgo tega umrlim politikom srečalo zelo mnogo ljudi, zaradi veliko bolj pomembnih zadev kot je bil moj primer, saj je bil tovariš Kardelj zelo dostopen širokim ljudskim množicam. Opisal bi ga rad z drugega zornega kota.

Bilo je zgodaj spomladi leta 1971. Iz Lukovega doma so mi sporočili na našo upravo, naj pridem čimprej gor. „Tovariš

VERA V moč ljudskih množic

„... Njegova bogata dediščina pripoveduje in zapoveduje vero o moči ljudskih množic, delo komunistov med njimi in skupaj z njimi v socialistični zvezi kot enotni fronti socialističnih sil, posebej pa o zakonitostih socialističnega samoupravnega družbenega razvoja. Marksistična misel in metoda Edvarda Kardelja sta trajni izvor naše politične in samoupravne aktivnosti pri razreševanju družbenih problemov. Utrjevati politični sistem samoupravne demokracije, spodbujati vse, kar je ustvarjalnega v Sloveniji in Jugoslaviji in to združevati z naprednimi silami v svetu, je naše temeljno vodilo...“

FRANCE POPIT,
predsednik CK ZKS

Luka in še nekdo bi rad govoril s teboj” se je glasilo obvestilo.

Takoj sem se usedel v avto. Med vožnjo sem razmišljal, kaj neki hoče tov. Leskošek. Z njim sem se do takrat že velikokrat srečal, zlasti ob graditvi gostišča pod Bazo 20.

„Najbrž bo spet potrebno kaj napraviti v zvezi s spomeniki NOB,” sem se spraševal. „Ali pa je naš gozdarje kdo kaj očrnil pri njem. Toda kdo je oni drugi?” Bil pa sem že na parkirnem prostoru in uganka bo takoj rešena.

Vstopil sem v gostilniško sobo in sredi manjše družbe zagledal tov. Leskoška—Luko, poleg njega pa tovariša Kardelja z ženo Pepco. Tovariš Luka me je takoj zagledal, povedal kdo sem in nadaljeval z besedami:

„Tovariša Kardelja zelo zanima, kako boste gozdarji uredili okolico tega doma”.

Hitro sem povedal, da smo o tem že razmišljali in sklenili, da bomo prazno površino pod stavbo zasadili z drevjem in grmičevjem, ki ga imamo na razpolago v naši drevesnici.

Spil sem za isto mizo še eno kokto, potem pa sta odšla tovariš Kardelj in tovarišica Pepca z menoj ven na ploščad. Pripovedoval mi je, kako je rad v naravi, zlasti sredi gozdov in kako ga zelo zanima hortikultura. Omenil je, da ima tudi sam neko reč (najbrž je mislil hišo), okoli katere je posadil razno drevje in grmičevje. Če le utegne to tudi sam neguje in skrbi, da lepo uspeva. Vse to je povedal s svojim značilnim tihim glasom, katerega sem tlikokrat slišal po televiziji ali radiu.

Tak uvod je pregnal vso zadrego z moje strani. Sproščeno sem razložil, kje bomo posadili liguster, cotoneaster, macesne in kje vrtnice plezalke. Potem se je med nama razvila pravcata razprava o hortikulturi in izkušnjah na tem področju. Tovariš Kardelj mi je o vsem dal prav, njegove pripombe pa so bile nevsiljive. Obljubil sem, da bomo dobili nekje še ruševje in tudi tega posadili ob škarp. Pogovor je bil s tem pri kraju in segli smo si v roke ob slovesu.

Še dolgo sem nazaj grede razmišljeval o tem srečanju. Tovariša Kardelja sem do tedaj videl direktno le iz množice ob raznih manifestacijah. Naj-

bliže sem mu bil takrat 1946. ali 1947. leta, ko je kot vodja naše delegacije odhajal na pogajanja v Pariz zaradi ureditve naših državnih meja. Stal sem med dijaki in drugimi ljubljanci ob železniški progi, ko smo mu mahali v pozdrav in zaželeli, da bi čim bolje opravil važno in težko nalogo. Koliko let je že tega!

Vem, da sem si srečanje na Bazi 20 zapomnil za vse življenje, kajti tovariš Kardelj ni bil samo politik in teoretik socializma, ampak tudi velik ljubitelj narave.

SLAVKO KLANČIČAR, dipl. ing.

Razmišljam...

Zadnje čase opažam pri nekaterih mladih sodelavkah nezadovoljstvo in razne izjave, kot npr. „prekleta ALMIRA, slaba tovarna, zanič stroji” in podobno.

Ob takih opazkah nehoti začnem razmišljati o delovnih pogojih nekoč in danes in obide me grenkoba.

V mislih se vračam skozi več kot 30 let nazaj, ki sem jih preživela v ALMIRI. Spominjam se začetka svoje delovne dobe, ki so bili vsi stroji samo še na ročni pogon. Spominjam se majhnih prostorov, 48-urnega delovnega tedna, neurejenih prevozov na delo in še marsičesa. Razmišljam o obdobju, ko je kolektiv zašel v težave, ki so po zaključnem računu nismo delili viška, pač pa 80-odstotne osebne dohodka. Vendar smo se trudili kljub temu naprej, ker smo verjeli, da bo nekoč bolje. In uspelo nam je. Premagali smo težave. Zgradili smo nove, svetle prostore, kupili moderne stroje, uredili prevoze in prehrano. Še in še bi lahko naštevale.

Sponosom se danes oziram na prehojeno pot, ki je bila garaška in polna odrekanih.

Drage nezadovoljne tovarišice! Verjemite mi, da stari delavci ne zahtevamo za vse to neke večne hvaležnosti. Želimo le, da v vaši zavesti najdete kanček spoštovanja do truda, ki ga je vložila v našo delovno organizacijo generacija pred vami. Zdaj je vrsta na vas mladih, da ustvarjate ter naše delo še izboljšate. Prepričana sem, da boste tudi ve nekoč ponosne na dosežke, ki bodo trud vaših rok.

Upam, da mi tega mojega razmišljanja ne boste zamerile.

MIHELA GOSNIK

malni krvni pritisk?

stvena organizacija daje boju proti tej bolezni tudi v letošnjem letu mesto, ki ji pripada. Temu namenu je posvečeno vse leto tudi pri nas.

Marsikdaj je pomembno ugotoviti, ali gre za tako obliko bolezni, ki jo lahko ozdravimo z operacijo. Točne diagnostične opredelitve visokega krvnega pritiska so sicer zamudne in za bolnika določena obremenitev. Tudi drage so, vendar pri nekaterih bolnikih neogibne.

Nekatere najpogostejše posledice nezdravljenega ali zanemarenega visokega krvnega pritiska so zlasti možganska kap in bolezn ledvic. Poleg začetnega zdravljenja in vzdrževanja izboljšanja z rednim jemanjem zdravil je pomembna tudi reha-

bilitacija pri hujših posledicah hipertenzije. Bolnik mora namreč pri vseh postopkih zdravljenja sodelovati in velikokrat tudi smiselno spremeniti celoten način življenja.

Vzporedno s temi nalogami je dolžnost zdravnikov, da bolnike osveščajo o nujnosti zdravljenja bolezni že v tisti fazi, ko še nimajo težav. Samo tako bomo zagotovili uspeh zdravljenja in uresničili cilj: dolgo življenje v čim boljšem zdravstvenem stanju. Krog naših prizadevanj bo sklenjen šele, ko bomo v našo dejavnost zajeli tudi preprečevanje bolezni. Od tega smo pa žal še daleč.

Vsaki bolnik z visokim krvnim pritiskom bo mnogo naredil za svoje zdravje, če bo

skrbel za pravilno težo, če bo užival manj slano hrano in če ne bo kadil. Tako pripravljen bolnik bo kmalu dobil zanesljivega zaveznika v svojem zdravniku v ambulanti splošne medicine – v zdravniku, ki je sprejel nenehni boj proti visokemu krvnemu pritisku za svojo stalno obliko dela. Ker je najbolj ogrožena starostna skupina ljudi od 25. do 50. leta, so naše besede s posebnim poudarkom namenjene prav tej skupini.

Bistvena spoznanja so stara in jih je opisal že Valvasor takole: „Zakaj po navadi je človeško zdravje ob zmernem in pravem varčevanju ali pri skromnih zalogah in življenjskih potrebščinah mnogo boljše kakor ob potratnem obilju ali kakršnemkoli pretiravanju.”

(Izvleček iz referata dr. B. Cibica, Klinični center, pripravil Bojan Gorjup).

Mala abeceda ekonomike

Delovni ljudje samoupravljalci, stalno dobivamo različne informacije o gospodarskih vprašanjih o temeljni oz. delovni organizaciji, občini, republiki ali federaciji. V temeljnih organizacijah tudi neposredno odločamo na zborih delovnih ljudi ali preko naših delegatov v delavskih svetih, poslovnem odboru, v organih družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih.

Samoupravljati pomeni odločati. Če hočemo odločati, pa moramo biti informirani o vsebini odločitev. Če pa hočemo vedeti, kako se bomo odločali, potem moramo poznati nekatere bistvene gospodarske pojme, ki nam pomagajo razumeti to problematiko.

Ljudje na dani stopnji družbenega razvoja (civilizacije) imamo številne potrebe (materialne, nematerialne). Potreba je občutek pomanjkanja, zvezan z željo, da to pomanjkanje čimprej odpravimo. Te potrebe zadovoljujemo s potrošnjo oz. uporabo razpoložljivih dobrin. Redkost dobrin sili ljudi, da delamo in z delom pridobivamo dobrine, ki jih potrebujemo za zadovoljevanje potreb. Naš cilj je torej zadovoljevanje človeških potreb. Ta cilj dosežemo s proizvodnjo, z gospodarsko dejavnostjo.

Gospodariti pomeni: kaj, koliko, kako, kje, kdaj, za koga bomo proizvajali, da bo naše gospodarjenje dobro, uspešno. Ta cilj bomo dosegli, če bomo s čimbolj varčno porabo sredstev in dela, da bo ob razpoložljivih sredstvih in delu učinek v čim krajšem času čim večji.

Za proizvodnjo potrebujemo naslednje dejavnike:

delovna sredstva, predmete dela in delovno silo. Naše premoženje in vire premoženja nam v knjigovodskih obrazcih izkazuje bilanca stanja.

Bilanca stanja je prikaz stanja sredstev in njihovih virov v določenem trenutku.

Aktiva nam kaže naše premoženje. Poslovna sredstva: osnovna sredstva, obratna sredstva in plasmaji.

Za osnovna sredstva (zemljišča, zgradbe, delovne naprave itd.) je prikazana njihova nabavna vrednost in odpisana vrednost (amortizacija – vrednostni odpis, ker so v poslovnem procesu izrabljajo in ki kot strošek vračunamo v ceno izdelka).

Obratna sredstva se v poslovnem procesu trošijo, vrednostno in fizično se oblikujejo v nov proizvod. Med obratna sredstva štejemo zaloge surovin, pomožnega materiala; tudi končni proizvodi so naše premoženje, ker jih moramo šele prodati. Pomemben del obratnih sredstev so denarna sredstva (v

blagajni, na žiro računu, devizna sredstva), vrednostni papirji (menice, čeki, obveznice itd.), različne terjatve.

Plasmaji nam prikazujejo stanje depozitov, danih kreditov, združenih sredstev itd.

Sredstva rezerv uporabljamo v primerih pokrivanja izgube, ob elementarnih in drugih nesrečah.

Sredstva skupne porabe pa uporabljamo za nakup stanovanj, kreditov za stanovanjsko izgradnjo, regres za letni dopust, odpravnino ob odhodu v pokoj, nagrade ob delovnih jubilejih in dotacije družbenopolitičnim organizacijam.

Pasiva nam prikazuje vire sredstev.

Viri poslovnih sredstev so poslovni sklad (lastno premoženje), krediti (za osnovna, obratna sredstva), združena sredstva drugih OZD, SIS, bank, delovnih ljudi itd. Kot kratkoročni

Napleteno v metraži in dopolnjeno v predelavi na oplemenitilnih strojih: svojevrstna kvaliteta blaga je presenečenje za trg!

Krila so letos ožja in bolj ravna z gubicami v pasu, različni preklopki, razporki in gumbi pa omogočajo prožnost v koraku.

vir sredstev nastopajo tudi trenutne obveznosti do dobaviteljev, če jih nismo še poravnali.

Viri sredstev rezerv so v glavnem rezervni sklad.

Viri sredstev skupne porabe pa so: sklad skupne porabe, krediti skupne porabe in druge obveznosti.

Pomemben dejavnik proiz-

vodnega procesa, ki je gonilna sila, ustvarjalec, upravljaec in organizator proizvodnega procesa, ni zajet v bilanci premoženja. Če hočemo prikazati odnos delovnih ljudi do proizvodnih faktorjev in do rezultatov poslovanja, potem moramo imeti podatke o:

- številu delavcev,
- kvalifikacijski strukturi,
- spolni strukturi,
- starostni strukturi,
- ali so vsa delovna opravila zasedena s potrebnimi delavci,
- njihov interes za delo: učinkovitost pri doseganju normativov, oz. količini dela, kvaliteta opravljenega dela, odnos do sredstev itd.

Gospodarjenje ni le tehnološki, ampak tudi družbeni proces. Učinkovitost gospodarjenja nam pokaže gospodarski račun, ki bo tem boljši, kadar bomo delovni ljudje z razpoložljivimi sredstvi oz. s čim manjšo porabo sredstev dosegli čim večje učinke. Če hoče biti naš poslovni rezultat uspešen (rentabilen), moramo proizvajati čim bolj produktivno in ekonomično.

Bilanca uspeha je predpisani knjigovodski obrazec, s katerim prikazujemo poslovni uspeh posamezne TOZD v določenem obdobju.

(Konec prihodnjic)

Naš modni nasvet

Kadar si pripravljamo novo garderobo, se vedno vprašamo, kakšna je moda letos?

Nova modna silhueta se precej razlikuje od silhuate v preteklih sezonah. Osnovna sprememba je v tem, da se ponovno poudarja linija telesa s poudarkom, da ožja silhueta še ne napoveduje povratka k tesni liniji. Širša ramena, ožji boki in pas, ki je veliko bolj poudarjen kot do sedaj.

Krila so ožja in bolj ravna, imajo gubice v pasu, z različni-

Čas je zlato.

LJUDSKI REK

Najtežje se celi rana, zadana s strupenim jezikom.

LJUDSKI REK

Če bič ne more doseči konja, udriha po nedolžnem žrebetu.

LJUDSKI REK

Lastovka natanko ve, pod katero streho bo uživala gostoljubje.

LJUDSKI REK

Od kače ne moreš pričakovati drugega kakor strupen pik.

LJUDSKI REK

Bolje pošten bedak kot osvražen nepoštenjak.

N.N.

Samo trpljenje in nezmožnost sta ustvarila vse svetove tam onkraj.

NIETZSCHE

Vsakdo mora črpati in iskati moralno moč in oporo v sebi in ne v drugih ljudeh.

DEMOKRIT

mi preklopki, razporki in gubami pa omogočajo svobodo kraka. Hlače z gubicami v pasu so na dnu ozke, krajše in imajo včasih tudi ozke manšete. Oblekle jih bomo pod jakne ali bluzone. Jakna naj ima poudarjena ramena in kot vsi ostali modni artikli majhen, neupadljiv ovratnik oziroma ozkodolgo fazono. Vedno bolj nas spominja na gornji del kostima in je lahko stisnjena v pasu.

Obleke in nepodloženi plašči so široki. Ramena so ravna, včasih vatirana, poudarjena z različnimi gubami in naborki. Novost predstavlja povratek poudarjenega rokava z nekoliko gubic na gornjem delu.

Majhen ovratnik in pod njim zavezana kravata ali trakec, večji ali manjši brezrokavniki, pod katerimi se včasih lahko skrije tudi kakšen odvečen kilogram, ter različni mehki šali v ubrani barvi ostale garderobe pa so tiste majhne podrobnosti, s katerimi lahko iz stare garderobe pričaramo vsaj majhen moden navdih nove sezone.

MARUŠA ČERNILEC

Krajevna skupnost – osnovna celica celote naših medsebojnih interesov

Krajevna skupnost se vse bolj uveljavlja kot humana človeška skupnost. Postati mora oblika humanega zlitja ljudi in solidarnostnega povezovanja kot sodelovanja delovnih ljudi in občanov v kraju bivanja.

To je med drugim poudarila Ela Ulrih–Atena, predsednica odbora za družbenopolitične odnose v zveznem svetu skupščine SFRJ konec marca, ko je ta dom sprejel po široki javni

razpravi resolucijo o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti. S tem pomembnim političnim dokumentom so potrdili vsebino in usmeritev za nadaljnje uresničevanje vloge, ki jo imajo krajevne skupnosti po ustavnih določilih.

Krajevna skupnost je sestavni del združenega dela, v kateri ljudje uresničujejo svoje interese in potrebe na osnovi združevanja dela in sredstev. Krajevna skupnost je torej mesto sporazumevanja in dogovarjanja o vseh področjih življenja idela.

Resolucija zahteva med drugim, da je treba dosledno uresničevati koncept o vlogi in delovanju krajevnih skupnosti, te naše izvirne oblike resnične ljudske samouprave. Na osnovi ustave mora biti njihovo delo zastavljeno tako, da bomo zagotovili popolno spoštovanje pra-

vic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov. Samoupravno naj se organizirajo tako, da bodo lahko zadovoljevali skupne interese.

Krajevne skupnosti, organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije ter skupnosti, hkrati z občinami seveda, naj zagotovijo kritične ocene sedanje vloge in delovanja krajevnih skupnosti. S tem v zvezi bo treba sprejeti tudi ustrezne ukrepe. V politični akciji za ustavno preobrazbo krajevnih skupnosti bo treba nujno dograditi sedanje statute. Republike in pokrajine, ki bodo ocenile, da je potrebno sprejeti posebne zakone o krajevnih skupnostih, naj bi v teh zakonih celovito in določeno razčlenile vsa vprašanja, ki so bistvenega pomena za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti, je poudarila Ela Ulrih–Atena.

Za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti, v katerih se najpristneje srečujemo vsi kot proizvajalci in hkrati kot „potrošniki“ in prebivalci določenih ožjih območij, bo nova resolucija zveze skupščine zelo pomemben politični dokument.

To je vaše glasilo, zato sodelujte v njem!

Izdelki iz novih vrst blaga so pri testiranju vzdržljivosti pokazali boljše odlike kot klasične pletenine.

Zadovoljni z izletom v Prago

Na eni izmed sej osnovne organizacije ZSMS Almira je prišlo do pobude, da bi organizirali izlet v Prago. Predlog smo tudi uresničili in konec septembra smo se skupno s starejšimi člani kolektiva, ki smo jih tudi povabili s seboj, odpravili na tridnevni izlet.

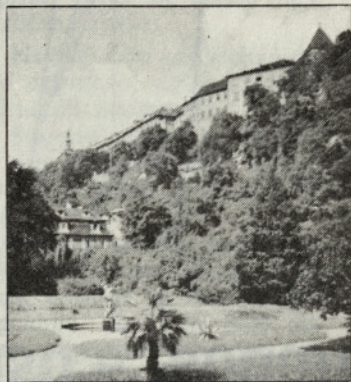
V petek, 29. septembra ob dveh zjutraj, smo se vsi dobre volje zbrali pred tovarno, kjer nas je že čakal avtobus s šoferjem in z vodičem. Po kratki predstavitvi in navodilih smo se točno ob določeni uri odpeljali proti Ljubelju, kjer smo prestopili prvo mejo. Peljali smo se skozi Borovlje, kjer nam je vodič povedal nekaj zanimivosti, vendar se nismo ustavljali, ker je bila še tema.

Prvič smo se ustavili v avstrijskem mestu Linz, kjer smo imeli le toliko časa, da smo šli na kavo, ker smo hoteli čim prej priti preko češke meje. Na meji nismo imeli nobenih težav, čeprav nas je vodič pošteno prestrašil. V Čeških Budejovicah smo imeli rezervirano kosilo, poleg katerega je obvezno pravo češko pivo. Tam smo se seznanili tudi s češko vodičko, ki nas je vse dni uspešno vodila po Pragi.

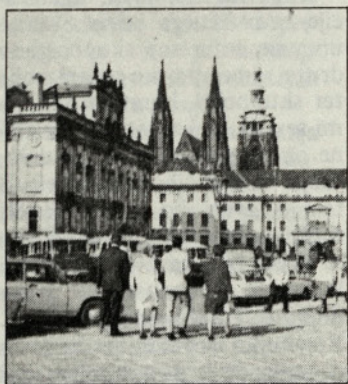
Siti in dobre volje smo se odpeljali dalje proti Pragi. Med potjo, kar med vožnjo, nam je v avtobusu neki Čeh zamenjal dinarje v krone. Tako smo pozno popoldne prispeli v zelo staro mesto Prago, ki je razdeljena na stari in novi del. Najprej smo odšli v hotel, kjer smo se porazdelili po sobah ter se malo

odpočili po dolgi vožnji. Večerjali smo v zelo znani in stari gostilni „Pri Fleku“, kjer je navada, da vsaka skupina po večerji zapoje kakšno svojo narodno pesem. Sledila je zabava v baru, kjer je nastopala artistska skupina z dvehurnim programom. Bila je to enkratna predstava in vsi smo bili zelo navdušeni.

Drugi dan dopoldne smo imeli prosto za nakupe, popoldne pa je sledil ogled mesta. Najprej smo si od zunaj ogledali grad Belvedere, ki so ga v renesančnem slogu zgradili za kraljico Ano. Zelo znamenit je vodomet, na katerem slišiš glasbo, če prisloniš uho. Nad Prago se

dviguje velikanski grad Hradčani. Grad je pravzaprav celo mesto zase, v katerem je zelo znana Zlata ulica. Danes sta stolnica sv. Vida in grad spremenjena v muzej, ki ga vsak dan oživlja na stotine obiskovalcev. Zato ni prav nič čudno, da se nas je v tej množici nekaj izgubilo, toda ne za dolgo. Zelo znan je tudi Karlov most, pod katerim teče vedno enaka Vltava, ki je pred več kot sto leti navdihovala velikega češkega skladatelja Smetano. Letos so Karlov most in kipe na njem še posebno urejevali, ker mineva 600 let od smrti Karla IV, ki ga je ukazal graditi in je kot vladar veliko prispeval h kulturnemu in gospodarskemu vzponu Prage. Skoraj druga za drugo se vrstijo stare cerkve, obledela pročelja palač in samostanov iz različnih umetniških obdobj.

Če bi si hoteli vse ogledati, bi potrebovali tedne in tedne in ne samo eno popoldne.

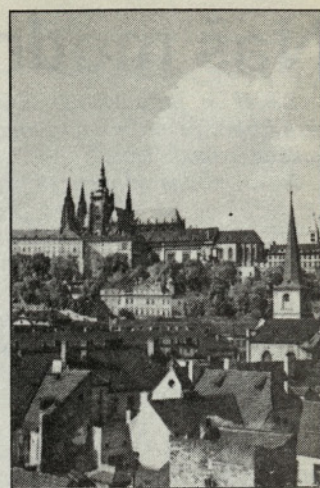
Drugo večerjo smo imeli tudi v zelo znani gostilni pri „Švejk“, kamor je zahajal sam Švejk, ki je znan po vsem svetu kot dobri, debelušni vojak. Tudi ta večer je sledila zabava, vendar nismo bili preveč navdušeni, ker smo bili utrujeni od prejšnje noči in ogleda mesta. Pa tudi zjutraj smo morali zgodaj vstati, saj je sledil še ogled gradu Konopište in dolga pot do Radovljice.

Izven Prage, nazaj proti domu, smo si ogledali grad Konopište, ki ga je uporabljala vrsta avstroogrskih in habsburških vladarjev. Eden izmed vladarjev je bil Ferdinand, ki je ustrelil 300.000 živali, od katerih jih je veliko nagačenih po hodnikih gradu. Razstavljeno je tudi raznovrstno orožje. Ogledali smo si

V novi obleki...

Po krajšem prestanku se vam danes predstavlja naše glasilo v malce spremenjeni obliki in obleki. V šali bi morda lahko rekli, da pride pomlad na Dolenjsko malce prej kot k nam na Gorenjsko: preselitev tiskanja našega časopisa v Novo mesto naj pomeni prav to v bodoče. Radi bi izdajali glasilo redno in s tako vsebino, da boste z njim zadovoljni upravljavci v vseh TOZD naše organizacije združenega dela. Zato vas vabimo k sodelovanju s prispevki, fotografijami in risbami. Naj bo naše glasilo odraz našega dela, naš skupni povezovalac in naj nas spodbuja pri utrjevanju kot poglobljanju samoupravljanja.

UREDNIŠTVO

Praske zanimivosti: grad nad mestom je pravzaprav „mesto v mestu“ in vzbuja opravičeno zanimanje številnih izletnikov, ki prihajajo v glavno mesto češkoslovaške republike.

še dvanajst prečudovitih sob s kaminskimi pečmi in čudovitiimi lestenci. Najbolj presenečeni pa smo bili, ko smo si ogledali kopalnico iz 14. stoletja. Na moje presenečenje je bila kad obdana z belimi ploščicami, tekoča voda in pravo angleško stranišče. Da o dvigalu, če si ga lahko predstavljate v 14. stoletju, niti ne govorimo. Pod tem gradom smo se poslovili tudi od češke vodičke, ki nas je tako lepo vodila po Pragi. Z njo smo bili zelo zadovoljni in za slovo ji je ves avtobus zapel „Adijo, pa zdrava ostani“. Ko smo se odpeljali, nam je še dolgo mahala v slovo.

V Čeških Budejovicah smo zopet kosili in skoraj ves avtobus smo napolnili s češkim pivom. Nato smo se odpravili proti domu. Zadovoljni in z lepimi občutki smo se v ponedeljek ob pol dveh vrnili v Radovljico.

Vsi, ki smo se izleta udeležili, si želimo, da ne bi bil zadnji in vedno več nas je takih, ki bi radi na naslednji izlet poleteli z letalom proti Parizu ali Moskvi.

MIJA KOKALJ

Trenutki odločitve

*Kraj ognja sedi starka.
Njen pogled tava nekje med ognjem in dimom,
med ljubeznijo in sovraštvom
ter življenjem in smrtjo.*

*Kako toplo in lepo se ji zdi pribežališče pred smrtjo.
Morda še nikoli ni bila tako blizu življenja?
Oj, mladost!
Ogenj ji pokloni še zadnje tekanje po gozdu, po sončnih livadah...*

*Toda čm dim
pregnal ji bo listje, še zadnje rože na vrtu.
Odnese ji bo življenje.*

*Ni več drv, da bi gorela mladost.
Vse je postalo prah.*

ALMA ZUPAN

as almira

Glasilo izdaja organizacija združenega dela ALMIRA, alpska modna industrija Radovljica – Glavni in odgovorni urednik Bojan Gorjup, uredniški odbor: ing. Milka Blažič, Tatjana Bratuša, Zoran Bulut, Maruša Černilec, Frane Grce, Katja Kos, Lili Kozinc, Andreja Locatelli, Mila Mežek, Brigita Ropret in Marjeta Žvan. – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list Novo mesto, tisk: Knjigotisk Novo mesto. – Na osnovi ustreznega dokumenta prosto plačila prometnega davka.